

Kvalita a efektivita výuky

Kvalita výuky

Kvalita výuky: vlastnosti či charakteristiky konkrétní výuky, které ji odlišují od výuky jiné, a které je možno zkoumat a srovnávat například v závislosti na standardu nebo ideálu.

Komponenty kvalitní výuky I.: jasná organizace a řízení třídy, strukturované a jasné zprostředkování cílů a obsahu vzdělávání, učební úlohy podněcující kognitivní aktivizaci žáků, podpurné učební klima (Janík, Slavík a kolektiv, 2013).

Komponenty kvalitní výuky II.: příprava výuky v souladu s cíli definovanými v kurikulu a potřebami žáků, využití širokého spektra výchovných a vzdělávacích strategií, sledování cílů akademických i osobnostně rozvojových, systematické sledování vzdělávacího pokroku každého žáka, individualizace výuky, harmonický rozvoj žáka (Česká školní inspekce, 2016; Chvál, 2018).

Carrollův model učení

Čím méně je výuka kvalitní,
tím více času žáci potřebují k tomu,
aby se naučili požadované učivo.

Efektivita výuky

Efektivita výuky: komplexní výsledek, nebo měřítko, které znázorňuje poměr mezi vynaloženými prostředky a výsledkem, nebo mezi skutečným a možným výsledkem.

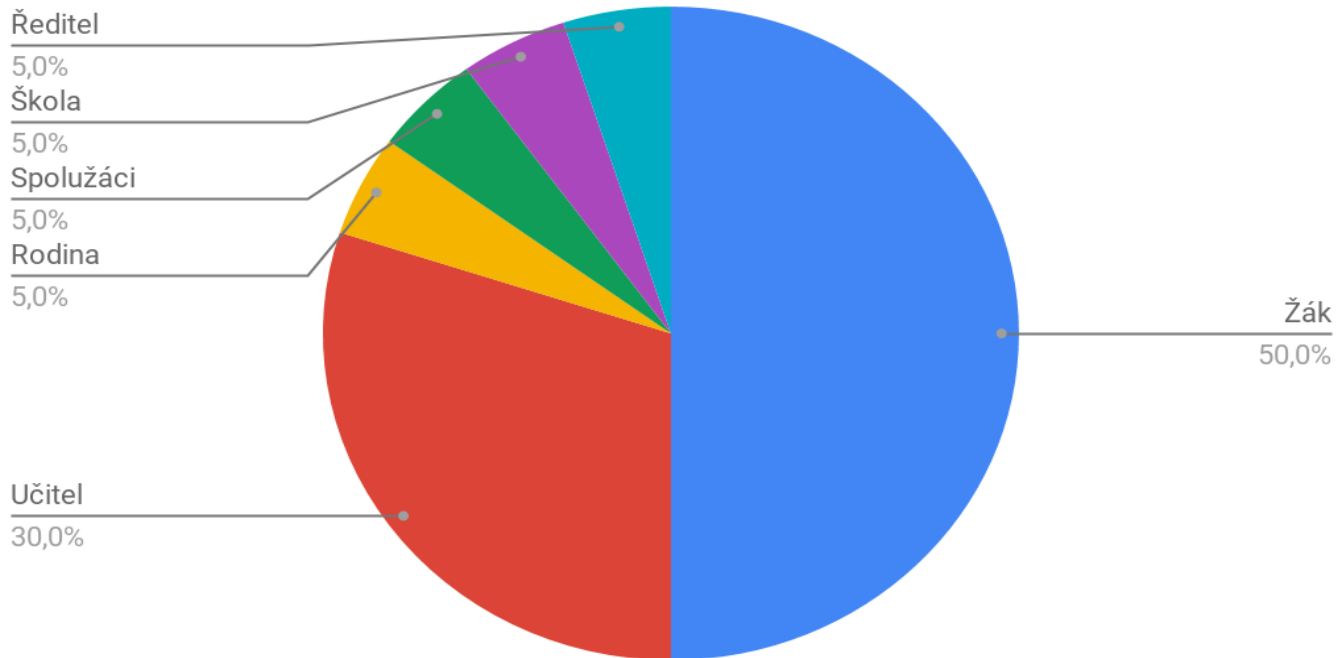
- A. hodnocení efektivity výuky skrze charakteristické vlastnosti učitele
- B. hodnocení efektivity výuky jako vztah „proces-produkt“

Klíčové faktory efektivní výuky I.: jasná struktura výuky, přítomnost intelektuální výzvy ve výuce, výukové prostředí orientované na práci, maximum komunikace ve třídě, pozitivní sociální klima třídy a školy (Mortimore a kolektiv, 1989).

Klíčové faktory efektivní výuky II.: jasnost výkladu, flexibilita učitele v používání metod a forem výuky, entuziasmus učitele, podněcující a důsledný přístup učitele, přiměřený kriticismus, povzbudivé působení učitele na žáky, seznamování žáků s kritérii hodnocení, stimulaci myšlení a učení žáků, aktivní interakce se žáky (Scheerens, 2004).

Co ovlivňuje učení

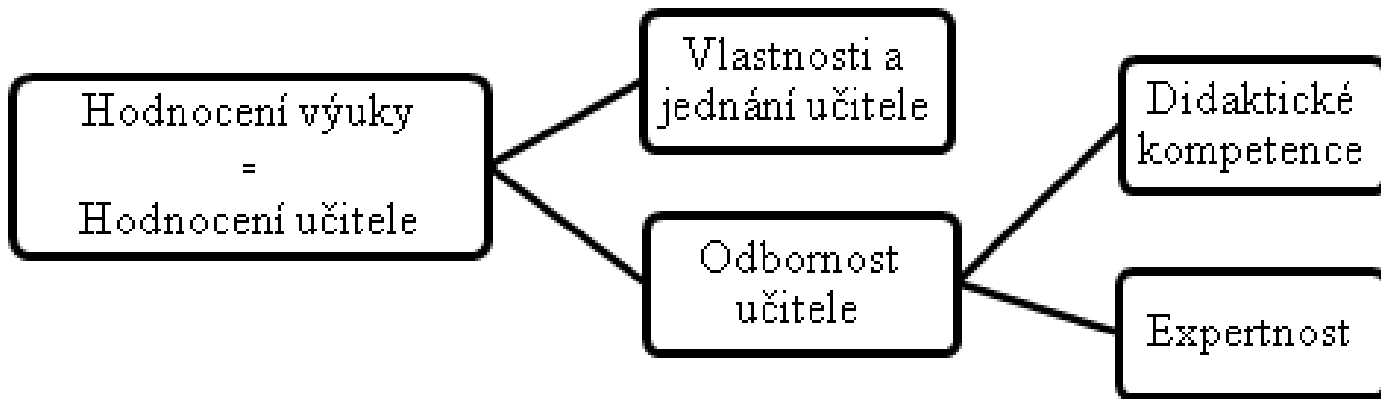
Points scored

Rozdíly mezi dobrým a špatným učitelem

Žáci vnímají výuku především prizmatem svých učitelů (srov. Starý et al., 2012), a to mimo jiné znamená, že dobří učitelé z obyčejných vyučovacích předmětů vytvářejí předměty nejlepší.

Žakovské hodnocení výuky je dynamickým procesem, a pokud v některém z vyučovacích předmětů dojde ke změně učitele, dochází i ke změně žakovského hodnocení výuky.

Rozdíly mezi dobrou a špatnou výukou

	Kognitivní náročnost výuky	Pestrost výuky	Participace žáků na výuce	Žáky vnímaná významnost vyučovacích o předmětu	Vzdělávací výsledky žáků	Kázeň žáků ve výuce	Žáky vnímaná péče učitele o žáky	Představy učitele a žáků o dobré výuce
Dobrá výuka	vysoká	vysoká	vysoká	zjevná	dobré	kázeň	pečující učitel	představy žáků a učitele jsou velmi podobné
Špatná výuka	nízká	nízká	nízká	skrytá	špatné	nekázeň	liknavý učitel	představy žáků a učitele se rozcházejí

Syntéza výzkumných poznatků: kategorie

- aktivita žáků, vyšší míra výukové komunikace a participace žáků na výuce
- jasná organizace a řízení třídy a jasná struktura výuky
- vyšší kognitivní náročnost výuky
- podpůrné učební klima
- pestrost výuky
- seznamování žáků s kritérii hodnocení
- systematické sledování vzdělávacího pokroku každého žáka
- kázeň žáků ve výuce
- formulovat cíle akademické i osobnostně rozvojové
- entuziasmus učitele
- dobré vzdělávací výsledky žáků
- žáky vnímaná významnost vyučovacího předmětu
- shoda představy učitele a žáků o dobré výuce
- dostatek času na učení se